

En politisk plattform för Norrbotten

För förnyelse, ökad konkurrenskraft och välfärd

Den nationella utvecklingspolitiken ställer tydliga krav på tillväxtfokus i kommande regionala utvecklingsprogram samt lyfter fram betydelsen av politiska prioriteringar för regionens utveckling.

Landstingets och kommunförbundets politiker har gemensamt i den så kallade Tillväxtberedningen fört en process, där man utifrån ett norrbottenskt perspektiv förankrat idéer och diskuterat prioriteringar kring regionala utvecklingsfrågor. Ett led i processen var Norrbottenskonferensen 2005, vilken samlade 140 lokala och regionala politiker för att diskutera politiska prioriteringar avseende framtiden. Samtidigt fördes resonemang om att politiken bör få ett större genomslag i det regionala utvecklingsarbetet.

Norrbottens framtid ligger i våra egna händer. Vi måste själva göra vägval, utveckla styrkor och se möjligheter som leder till framgång och ett långsiktigt hållbart samhälle. Genom ett gemensamt åtagande för Norrbottens utveckling kan alla goda krafter samverka och åstadkomma resultat. Vår ambition är att plattformen ska utgöra utgångspunkt för den fortsatta processen inom partnerskapet för att ta fram regionala strategier och program för en långsiktig utveckling och tillväxt i länet.

Dokumentet är framtaget i samverkan och fastlagd i Tillväxtberedningen 06-02-20.

*Bo Johansson
Kommunförbundet Norrbotten*

*Kent Ögren
Norrbottens läns landsting*

Möjligheter

Norrbotten ska kännetecknas av förnyelse, expansion och spänning. De omfattande investeringar som sker i Norrbotten och inom hela Barentsområdet ger betydande tillväxtmöjligheter för framtiden. Det är viktigt att länets aktörer nyttjar den positiva trenden för att främja strukturomvandling och skapa mer värden inom samtliga sektorer. Norrbotten har med sina naturresurser, kompetens och FoU-satsningar utmärkta förutsättningar för att fortsätta att utvecklas till en framgångsrik region i Sverige och Europa.

Den ökande internationaliseringen medför att nationsgränsernas betydelse minskar och den ekonomiska tillväxten tenderar att jämnas ut mellan länder. Samtidigt sker inom varje land en stark regional koncentration av befolkning och sysselsättning. Den ökade internationella konkurrensen, för finansiella och humana kapitalet, innebär nya möjligheter för Norrbottens företag att expandera och konkurrera på nya marknader. Konkurrensen öppnar även möjligheter för nya företag att etablera verksamhet i länet.

Det perifera läget, klimatet och den glesa befolkningen utgör unika faktorer som ger

länet dess förutsättningar att utvecklas och konkurrera med omvärlden. Testverksamheten är ett lyckat exempel på hur man tagit tillvara på länets särprägel.

Den globala konkurrensen ställer ständigt högre krav på utveckling av nya metoder, ny teknik och ett utvecklat samarbete. Här ges utrymme för tillväxt av näringar med distansoberoende tjänster och FoU. Samarbetet i ett trippelhelix-perspektiv och länets FoU-satsning ger bärkraft för att komma ännu längre. Där har basindustrins omfattande investeringar och universitetets satsningar stor betydelse för förnyelse av näringslivet.

Norrbotten står inför spännande utmaningar och med en bra handlingsberedskap för framtiden skapas förutsättningar för tillväxt och välfärd.

Det är människors förmåga till förnyelse i samverkan som är drivkraften för att skapa bärkraftiga företag och ett bra samhälle. Våra livsmiljöer, kulturarvet och en bra offentlig service är därför viktiga faktorer som påverkar människors hälsa och välbefinnande samt vilja att verka och bo i Norrbotten.

Visionstankar

Visionstankarna ger uttryck för den önskvärda framtiden, ett politiskt ställningstagande för hur vi vill arbeta för att förverkliga ett gott liv för medborgarna i länet. Politikens ingångsvärden är följande;

Norrbotten, det annorlunda länet i Europa. Norrbotten kännetecknas av mångfald, nytänkande och tolerans som gör att människor känner sig trygga och delaktiga i förnyelsen av länet och där kreativa idéer tillåts utvecklas.

Norrbottens attraktiva livsmiljöer och expansiva näringsliv lockar människor att bosätta sig här. Norrbotten, en hållbar region där beslut utformas och hänsyn tas till ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser.

Övergripande mål

LÅNGSIKTIG HÅLLBAR TILLVÄXT OCH UTVECKLING

Ett diversifierat näringsliv och hög sysselsättning bidrar till en långsiktig tillväxt och utveckling för länet. Kunskap, kompetens, entreprenörskap, specialisering samt FoU och innovationer är drivande faktorer för att bli en konkurrenskraftig region både nationellt och internationellt. Det hållbara samhällets tre

dimensioner ska samspela och förstärkas i ett långsiktigt perspektiv.

INOMREGIONAL BALANS

Norrbotten är mångfacetterad med olika förutsättningar både kulturellt och geografiskt. Varje del av länet har sin unikit och måste utvecklas utifrån sina egna villkor. Styrkan i våra olikheter ska vara drivande i utvecklingen och ses som en tillgång för helheten i länets framgångar.

EN BRA VÄLFÄRD OCH GODA LIVSVILLKOR

Människors livsvillkor styrs av olika faktorer, där en tryggad försörjning, ett bra boende och en god hälsa är viktiga grundfundament för ett bra och tryggt liv. Men även möjligheter till ett rikt fritids- och kulturliv är betydelsefullt. En väl fungerande offentlig sektor med tillgång till barnomsorg, utbildning, äldreomsorg samt hälso- och sjukvård är avgörande för den enskilda människans välfärd.

Vägval - fokusområden

För att skapa möjligheter till en långsiktig, hållbar tillväxt och utveckling har vi gjort ett vägval och prioriterat områden där länet har speciella förutsättningar att ligga i framkant och utveckla. Vi föreslår att fler strategiska satsningar görs inom följande fem fokusområden;

TESTVERKSAMHET

Norrbotten har möjligheter att bli ett världscentrum både inom civil och militär testverksamhet. Norrbotten är med sitt klimat idealiskt för världens produkttillverkare och deras testverksamhet. Ur ett globalt perspektiv utgör kylan, infrastrukturen och de engagerade entreprenörerna som driver biltestanläggningarna betydande resurser som kommit att bli erkända över hela världen.

Testverksamheten betyder mycket för det lokala näringslivet och de som bor i närheten av testanläggningarna. Norrbotten ska verka för att även fortsättningsvis kunna utvecklas och vara en attraktiv region för en bredare testverksamhet. Det är viktigt att länets aktörer tar tillvara på utvecklingen och verkar för att regler och system anpassas så att förutsättningarna för att bedriva och vidareutveckla testverksamheten förbättras.

TURISM OCH UPPLEVELSENÄRING

Turism och upplevelsenärings är en växande bransch och har stora förutsättningar att utvecklas och bidra till en ökad sysselsättning och bruttoregionprodukt i Norrbotten. Upplevelsenärings har en tillväxtpotential som ger möjligheter för entreprenörskap och nyföretagande, till exempel för små företag på landsbygden och inom det samiska kultur- och näringslivet.

Norrbottens mångfacetterade natur- och kulturmiljöer kan bidra till att utveckla tjänster och produkter inom branscher som livsmedel, kultur, film, musik- och multimedia. Filmpool Nord är ett framgångsexempel på sådana satsningar.

Genom en kombination av ny teknik, forskning och innovationskraft kan nya affärsidéer utvecklas, vilket ger goda möjligheter

för turism och upplevelsenärings att vara konkurrenskraftiga.

ENERGI OCH MILJÖTEKNIK

Norrbotten ligger långt fram i arbetet med forskning och utveckling inom energi och miljöteknik – ett framgångsrikt resultat av ett långsiktigt samarbete mellan näringslivet, universitetet och samhället.

En hög andel energiberoende företag och verksamheter finns idag i länet vilket är en styrka för en fortsatt utveckling inom området. Luleå tekniska universitet liksom Energitekniskt Centrum i Piteå driver framgångsrika forsknings- och utvecklingsarbeten inom energi och miljöteknik.

Länet ska se energi och miljöteknik som en betydande tillväxt- och utvecklingsfaktor. Övergången till förnyelsebara energikällor ger jordbruks- och skogsnäringens satsningar på olika energigrödor helt nya möjligheter till tillväxt. Nya arbetstillfällen kan därför skapas både genom småskaligt företagande och större klusterverksamhet. Därför är samverkan mellan länets aktörer inom området betydelsefullt för att tillvarata länets strategiska förutsättningar och gemensamma intressen.

BASINDUSTRI – SKOGS- OCH GRUVNÄRING

Tillväxten i länet och den regionala konjunkturen är ofta förknippat med basindustrins utveckling och investeringar. Basindustrin har bidragit till utvecklingen inom utrustningstillverkande industri- och kunskapsföretag som står för betydande nettoexportvärden för länet.

Gruvnäringen befinner sig i en av sina mest expansiva faser och inom skogsnäringen fortsätter utvecklingen inom till exempel

biobränslen och kolsänkor. Detta påverkar näringslivsklimatet i hela länet och det skapar nya möjligheter till ökad sysselsättning, nyföretagande och utveckling av länets befintliga näringsliv. Här har ProcessIT:s klusterkompetens en stor betydelse för förnyelse och utveckling inom basindustrin.

Länets aktörer ska tillvarata möjligheterna i basindustrins fortsatta expansion och verka för en ökad långsiktig satsning på forskning och utveckling inom dess huvudnäringar. Detta för att hitta långsiktigt hållbara affärsområden och stimulera den näring som redan är etablerad.

KUNSKAPSBASERAD NÄRING

Satsningar på ny teknik och innovationssystem i kunskapsbaserade segment ger möjligheter till utveckling av kvalificerade produkter, processer och tjänster. Satsningar som i många

fall vinner framgång även på internationella marknader.

För att lyckas krävs samspel mellan de organisationer, privata och offentliga, som använder ny teknik och kunskap. E-hälsa är ett område där länet genom sina satsningar och tydliga ambitioner på att utveckla e-hälsalösningar redan ligger i framkant. Det ger en grund för en god och likvärdig hälso- och sjukvård, likväl som en grund för företag att utveckla konkurrenskraftiga produkter och tjänster.

En god infrastruktur för informations- och kommunikationsteknologi (IKT) och fortsatta strategiska satsningar på en omfattande forskning och utveckling kring distansoberoende tjänster gör att länet förstärker och förnyar sitt näringsliv.

Strategiska förutsättningar

*De offentliga aktörernas roll är att identifiera behovet av förutsättnings-
skapande insatser för att stödja en hållbar tillväxt och utveckling i länet.
Politiken ska verka för att strategiska satsningar inom olika politik-
områden samspelar bättre och ger effektivare nyttoanvändning;*

Tillgänglighet - transporter och IKT

En väl fungerande infrastruktur och trafiker-
ring där sjöfart, flyg, vägar och järnvägar
tillsammans bildar ett samverkande hållbart
transportsystem är en grund för regional ut-
veckling. De långa avstånden inom länet och
avstånden till viktiga marknader både inom
och utanför Sverige, ställer höga krav på trans-
portsystemen för såväl personer som varor.
En kostnadseffektiv utveckling av flygplatser
och flygtrafik, kollektivtrafik och bredband är
betydelsefulla förutsättningar för utvecklingen
av Norrbotten.

Länets transportmöjligheter till norra
Norge och Finland har stor betydelse för den
regionala utvecklingen. Idag finns en stor po-
tential och möjlighet till näringslivsutveckling
och samverkan med både Ryssland och Kina,
där marknaderna och behoven av affärspart-
ners är större än någonsin.

Att stärka utvecklingen av öst-västliga
kommunikationsmöjligheter och satsningar
som ”Barentslink” och ”Motorways of the
Sea” är viktigt. Genom att hitta gemensamma
strategier och mål kan infrastrukturen placeras
i ett större sammanhang och därmed utveckla

nyttaspekter över region- och nationsgränser.

Norrbottens konkurrenskraft är likaledes
helt beroende av bra infrastruktur inom in-
formations- och kommunikationsteknologi
(IKT). En fortsatt satsning på IKT är en för-
utsättning för utvecklingen av länets näringsliv
och säkerställande av kompetensutveckling
samt offentlig service.

STRATEGIER

- Fortsatt satsning och genomförande av Haparandabanan och Norrbotniabanan
- Satsa på snabbtåg och fler mötesstationer mellan Kiruna och Luleå
- Fastställa och utveckla europeiska transportkorridorer för ökad global konkurrenskraft
- Utveckla tågförbindelser med grannregioner
- Säkerställa flyget som en viktig förutsättning för dagpendling till och från Norrbotten
- Verka för ökade interregionala förbindelser samt tillgänglighet och attraktivitet för alla grupper i samhället inom kollektivtrafiken
- Främja en fortsatt utveckling av IKT som en strategisk resurs för ökad tillväxt och välfärd

FoU och innovationer

Norrbotten ligger i framkant på många områden inom FoU och innovationer. Länet har flera aktörer som har spetskompetens inom till exempel rymdforskning och process-IT, där satsningar har en betydande forskningshöjd och ett världsomfattande erkännande.

FoU och innovationer har, tillsammans med tillgången till utbildning, en avgörande betydelse för att stärka länets attraktionskraft. Konkurrenskraftiga och dynamiska forsknings- och utvecklingsmiljöer kan utveckla och attrahera den kompetens, idéer och kapital som behövs för att generera tillväxt i länet.

Universitetets samspel med näringslivet och den offentliga sektorn är basen för att skapa en bra grogrund för FoU, där den tillsammans med innovationsverksamhet kan kommersialiseras och skapa ett mervärde för länet. Det krävs således att mål och strategier utvecklas, på en regional nivå, utifrån ett trippelhelixperspektiv. Företrädare för näringslivet, universitet och den offentliga sektorn ska kunna

delta på samma nivå och på lika villkor för att stärka den regionala utvecklingen.

För Norrbottens tillväxt är det viktigt att skapa förutsättningar för utveckling och kommersialisering av forskning och innovationer samt att stötta universitetsbaserad verksamhet.

STRATEGIER

- Fokusera på FoU och innovationer som en möjlighet till att nå ökad tillväxt och utveckling
- Satsa på komplementära näringsars FoU-verksamhet för att utveckla kunskapsintensiva tjänster och produkter
- Utveckla en näringslivskultur där kreativitet och nytänkande är en självklarhet och där unga människor får större möjligheter att utveckla och förverkliga sina idéer
- Skapa förutsättningar för kommersialisering av FoU och innovationer som leder till produktutveckling
- Främja innovationsverksamhet för att skapa diversifiering i näringslivet

Kompetens- och arbetskraftförsörjning

Att säkerställa tillgången till arbetskraft och kompetensutveckling är grundläggande för en hållbar utveckling och att skapa en grogrund för konkurrenskraftiga företag.

Norbottens förutsättningar ställer höga krav på länet att klara en långsiktig kompetensförsörjning. Det livslånga lärandet i länet ska prioriteras då människor kommer att behöva byta arbete och utkomst flera gånger i livet.

Norrbotten är en integrerad del av Europa och världen. Tillväxten i länet förutsätter ett aktivt internationellt arbete och nätverkskapande. Således behövs ett internationellt perspektiv på det livslånga lärandet och inte minst utbildningsnivåerna.

För att trygga behovet av arbetskraft på kort och lång sikt, krävs insatser för att tillvarata den arbetskraft som idag står utanför arbetsmarknaden, att den sysselsatta arbets-

kraften kompetensutvecklas och att kommande arbetskraft stämmer överens med näringslivets behov. Länets privata och offentliga aktörer bör utveckla tydligare samspel och ansvar.

STRATEGIER

- Utveckla samverkan mellan näringslivet och utbildningssektorn för ett mer behovsanpassat utbildningsutbud
- Ta tillvara på näringslivets kunskaper i skolorna genom större integration mellan företag och skolor
- Prioritera det livslånga lärandet som en förutsättning i ett samhälle där människor byter arbete och utkomst flera gånger i livet
- Tillvarata kompetens och främja integration av arbetskraft med utländsk bakgrund
- LTU har en stark roll som utvecklingsmotor och bör i högre grad medverka till länets tillväxt och utveckling genom att erbjuda kvalificerade utbildningar och forskning med spetskompetens

Företagande och entreprenörskap

Tillväxten och sysselsättningsökningen som sker bland små och medelstora företag är väsentlig för utvecklingen i hela regionen. De små och medelstora företagen är betydelsefulla i fråga om ny teknik och förnyelse i näringslivet.

Därför behöver Norrbotten fler duktiga entreprenörer som vill driva företag och utveckla dem. Även det samiska kultur- och näringslivet med dess företagande är en viktig del i denna utveckling.

Regelsystemen måste utformas så att det inte försvårar för människor att starta företag och villkoren för att driva företag i regionen bör förstärkas. Det är angeläget att hitta system för riskvillig finansiering i de tidiga skeendena av processen att starta och driva nya företag.

Samverkan i trippelhelix mellan myndigheter, näringsliv och universitet är viktigt för att utveckla goda affärsidéer till konkurrenskraftiga produkter på en internationell marknad.

STRATEGIER

- Stärka små och medelstora företags förmåga att agera internationellt
- Verka för förändringar av regelverk för att främja framväxt av nya företag
- Främja positiva attityder till entreprenörskap i utbildningssystemet
- Kapitalförsörjning för företagande måste anpassas och förbättras för att öka utvecklingen av landsbygden
- Stimulera till bättre samverkan mellan företag och universitet för att utveckla tillväxt i befintliga företag och stödja affärsidéer som leder till nyföretagande

Attraktiva livsmiljöer

Norrbotten med sin storslagna natur- och livsmiljö ökar betingelserna för det ”goda livet”. De variationsrika livsmiljöerna från fjällregion till skärgård ska användas som ett incitament för ökad attraktionskraft för länet och möjligheter till att skapa flera arbetstillfällen.

De olika regelverk vi har bland annat avseende buller i fjällvärlden, strandskydd och användning av skyddade områden, som naturreservat och nationalparker, motsvarar inte alltid de förändringar och det behov som finns i det moderna samhället. En tydligare koppling till kommunala översiktplaner skulle garantera såväl statens vilja att bevara miljövärden som kommunernas krav på lokal anpassning av bevarandet och utvecklingen.

De attraktiva natur- och livsmiljöerna utgör en viktig profileringsfaktor för att bidra till inflyttning och öka antalet besökare genom att

unika rekreativmiljöer erbjuds. Möjligheter till att understödja en positiv näringslivsutveckling, utifrån ett hållbart perspektiv kombinerat med att naturvärdena bevaras, ökar i betydande omfattning.

STRATEGIER

- Stimulera inflyttning genom att visa möjligheter till att leva och verka i attraktiva boende- och livsmiljöer
- Ge unga människor mer inflytande för att de skall välja att bo kvar eller återvända
- Prioritera jämställdhet och utvecklingen av unga människors villkor.
- Satsa på ett rikt utbud av kultur, föreningsliv och möjlighet till folkbildning som viktiga element för ett mångkulturellt samhälle
- Utveckla nya former av service till medborgarna med inriktning mot funktion istället för befintliga former för service i såväl tätorter som glesbygden

Gränsöverskridande samarbete

Norrbotten har en lång historisk tradition av gränsöverskridande samarbete främst mot Norge och Finland genom gemensamma kulturella, sociala och samhällsliga värden. Det internationella samarbetet har vidgats, främst beroende på utvecklingen av samarbetsformerna inom Nordkalott- och Barentsområdet samt ökade förbindelser inom EU-gemenskapen vilket bidragit till nya kontakter och transnationella nätverk.

Öppenhet mot omvärlden och en ökad rörelse av in- och utflyttning av människor, varor, tjänster, kapital och teknik är nyckelfaktorer för en positiv utveckling av regionen. Förnyelse, öppenhet och tolerans är värderingar som leder till förståelse för betydelsen av transnationella samarbeten samt vilka utvecklings- och affärsmöjligheter det kan ge ett län som Norrbotten. Ett flertal kommunala och regionala aktörer i Norrbotten är

idag engagerade i gränsöverskridande samarbete och medverkar i internationella nätverk, ett engagemang som bör och kan utvecklas. Detta gäller bland annat inom FoU, kultur, utbildningsområdet, näringslivet och offentlig sektor.

STRATEGIER

- Verka för att lagstiftning inte utgör ett hinder för gränssamarbete
- Utveckla internationellt samarbete inom samhällets samtliga nivåer
- Stödja ett ökat utbyte inom kultur, idrott och utbildning
- Förstärka länets konkurrenskraft genom internationella FoU-satsningar
- Öppna länet för ökad internationell affärsverksamhet och främja affärsnätverk som ger tillträde till utländska marknader
- Verka för sammankoppling av olika transport-system och bredbandsinfrastruktur.

